

vinden dan verschillende ceremonieën, plengen van amesake (honingbier) en spelen plaats en tenslotte keert het beeld terug.

Deze open marktplaats (O hato) nu wordt ons voor oogen gesteld op het hierbij weergegeven gedeelte (afb. 15) van een beschilderd scherm, dat zich bevindt in „Fukiro”, een der voornaamste restaurants te Nagasaki; de andere helft van het scherm stelt de trap voor naar het heiligdom met de 2 groote torii. Op de O hato dan werd een eenvoudig gewijd gebouw in den traditio-neelen vorm der oeroude hutten opgetrokken. Links en rechts daarvan stonden twee denneboomen. Om de daarvóór gelegen ruimte werden aan drie kanten zitplaatsen opgeslagen voor de priesterschap, de vertegenwoordigers der Gouverneurs en verdere voorname toeschouwers. In die ruimte voerden telkens een tiental jonge geishas en andere kinderen benevens eenige volwassenen uit een bepaald aantal van de 70 wijken der stad tal van (meest Chineesche) dansen en spelen uit, onder het zingen van Chineesche liederen. Daarbij gingen ze dan in omgang rond. Op onze afbeelding ziet men zulk een dans bij de daartoe opgestelde attributen, in dit geval: een rots met denneboomen in een vijver met visschen en schildpadden, alle symbolen van gunstige voorbeteekenis, terwijl in de nabijzijnde straat links voorbereidselen voor verdere spelen worden getroffen en rechts draagstoelen voor de toeschouwers gereed staan. Een optocht blijkbaar van een zoeven afgeloopen vertooning gaat de trap op.

Rechts op den achtergrond ziet men nu het personeel van de factorij, kenbaar aan de 17e eeuwse westersche kleedij en aan de typische, uit den toon vallende gezichten. Zóó dus kwamen de „bedienden” op een der genoemde rustdagen, welke het met laden en lossen drukke najaarsseizoen onderbraken, deze „kermis”, gelijk het in de factorijdocumenten heet, bijwonen. Zóó heeft ook de bekende auteur Kaempfer het uit eigen aanschouwing (1692—’93) uitvoerig beschreven, terwijl Japansche ooggetuigen uit het eind der 18e eeuw zijn getuigenis aanvullen, en aldus viert men nog heden die feestelijkheden te Nagasaki. Het scherm is een der beste kunststukken op gebied van de plaatselijke geschiedenis.

Zoo zijn dan de vreemdelingen in de Japansche kunst herhaaldelijk als motief gebruikt en waar dit eenmaal het geval was, kon men verwachten, dat de kunstenaars zich ook lieten onderrichten door de buitenlandsche opvattingen, dat men indrukken daarvan door hen ziet bewerken. Een duidelijk voorbeeld van deze ontwikkeling geeft het aardewerk. Nu en dan vindt men nog wel schalen als die op afb. 16 en 17, welke versierd zijn met Hollanders in kleurig kostuum en hun schepen. Deze „dombori”, waarin men groenten, rijst en dergelijke opdient, doen aangenaam aan door hun rijken tooi in blauw, groen, zwart, rood en goud. De figuren, welke op het deksel, het hoofd naar de rand en de buitenzijde zijn aangebracht zijn